

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Szlakiem Mikołaja Zebrzydowskiego

czas trwania: 1 dzień, typ: samochodowa, liczba miejsc: 5, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Mikołaj Zebrzydowski to ważny człowiek żyjący w XVII w. w czasach Zygmunta III Wazy. Był marszałkiem wielkim koronnym od roku 1596, starostą krakowskim od 1585 r., wojewodą lubelskim od 1589 r., i w końcu wojewodą Krakowskim od 1601r. Urodził się w Krakowie, gdzie jego ojciec był ważnym dygnitarzem na dworze Stefana Batorego. Uczył się w kolegium jezuickim w Braniewie, a następnie walczył w wojsku Stefana Batorego w wojnie o Gdańsk.

Związał się z bardzo ważną postacią - Janem Zamoyskim i dzięki niemu piął się po kolejnych stopniach kariery. Niestety po śmierci Zamoyskiego zorganizował bunt przeciwko królowi zwany rokoszem Zebrzydowskiego. Później wycofał się z życia politycznego i jako starosta lanckoroński osiadł na zamku w Lanckoronie.

Stamtąd podziwiał widział leżące na przeciwko wzgórze Żar. Pod wpływem dzieła Christiana Andrichoniusza opisującego widok Jerozolimy, postanowił wybudować drugą Jerozolimę obok Lanckorony. Opis ukształtowania terenów wokół starożytnego miasta przypominał mu bowiem okolice Lanckorony. Zebrzydowski wybudował najpierw kaplicę pw. Ukrzyżowania Jezusa Chrystusa, która początkowo miała służyć jako jego pustelnia w czasie postu. Potem zaczęły pojawiać się kolejne kaplice. Dzieło to kontynuował po śmierci jego syn Jan. Kaplice te postanowił oddać pod opiekę Bernardynom, którym ufundował klasztor i mały kościółek, później rozbudowywany przez potomnych. Mikołaj Zebrzydowski jest pochowany w krypcie kaplicy Zebrzydowskich na Wawelu.

Program wycieczki

Kraków

Zamek Królewski na Wawelu

Zamek Królewski - renesansowy z elementami gotyckimi - powstał w trakcie gruntownej rozbudowy budowli z XIV w., prowadzonej etapami na zlecenie Zygmunta I Starego: skrzydło zachodnie 1502-1507, skrzydło północne - 1507-1516, skrzydło wschodnie - 1524-1529, skrzydło południowe i bramne - 1530-1536. Po pożarze został przebudowany w latach 1599-1603. W 1609 król Zygmunt III Waza przeniósł ostatecznie stolicę z Krakowa do Warszawy - zamek opustoszał i zaczął niszczyć.

Po trzecim rozbiórze Polski (1795) zamek przebudowano na koszary austriackie (od zachodu dobudowano szpital wojskowy, wykorzystując m. in. dawne kuchnie królewskie). Po odejściu wojsk austriackich (1905) przystąpiono do długotrwałej rekonstrukcji zamku. Tempo prac wzrosło po odzyskaniu niepodległości, a potem po 1945 r.

Zamek jest budowlą dwupiętrową, pięcioskrzydłową, rozmieszczoną wokół nieregularnego dziedzińca krużgankowego (na trzeciej kondygnacji okapy podpierają wysokie, smukłe kolumny). Od wschodu znajduje się charakterystyczny ryzalit, tzw. Kurza Stopa oraz wieże: od północnego zachodu - Sobieskiego, od północnego wschodu - Zygmunta III, od wschodu - Duńska i od południa - Senatorska. W zamku po licznych przebudowach zachowały się częściowo dawne dekoracje, np. renesansowe malowidła, słynny strop w sali Poselskiej, barokowe sztukaterie. W podziemiach skrzydła zachodniego (kuchnie królewskie) zachowała się kaplica NMP, zwana też kaplicą św. Feliksa i Adaukta - kamienna romańska rotunda (X/XI w.), jeden z najstarszych elementów zamku wawelskiego. Obecnie na zamku mieści się Muzeum - Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu. Do zwiedzania udostępniono m. in. Prywatne Apartamenty Królewskie, Sale Reprezentacyjne, Skarbiec, Zbrojownię. Można obejrzeć wspaniałą kolekcję arrasów, wyroby złotnictwa, kolekcje porcelany i in.

Zamek Królewski na Wawelu
Wawel 5, tel. 012 422 51 55, 422 61 21
www.wawel.krakow.pl

50°03'18"N 19°56'13"E | na mapie:A

Kraków

Katedra na Wawelu

Gotycka katedra św. Wacława i św. Stanisława Biskupa została wzniesiona na relikwach dwóch starszych katedr romańskich: pierwszej - z 1. poł. XI w. i drugiej, z ok. 1070-1142 (wykorzystano niektóre elementy tej drugiej katedry, np. kryptę św. Leonarda sprzed 1118 r.). Budowę prowadzono etapami od XIV do XVIII w.: prezbiterium z obejściem (1320-1346), korpus (do 1364), kaplice (XIV-XVIII w.), nadbudowa wież (1514-1530), nadbudowa obejścia (2 poł. XVII - 1 poł. XVIII w.). Katedrę restaurowano w latach 1895-1910.

Jest to trójnawowa bazylika z transeptem i prezbiterium zamkniętym prosto, otoczonym ambitem (obejściem), z dwiema wieżami od frontu: Zegarową (z barokowym hełmem 1715-1716) i Zygmuntofską (dzwonnica). Wyposażenie katedry jest niezwykle bogate: pośrodku znajduje się konfesja św. Stanisława (1626-1633), gotyckie nagrobki królów (m. in. Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły), a wokół 18 kaplic grobowych królów i biskupów (m. in. Świętokrzyska - gotycka, Potockich - renesansowa, Zygmuntofska - renesansowa, Mariacka, inaczej Batorego - gotycka, przekształcana w XVI i XVII w., Wazów - barokowa i in.) W kryptach pod katedrą znajdują się groby królewskie oraz grobowiec i pomnik marszałka Józefa Piłsudskiego.

50°03'17"N 19°56'08"E | na mapie:B

Lanckorona Koronna ziemia

Lanckorona zawdzięcza swój urok niezwyklejmu położeniu na stoku Lanckorońskiej Góry (544 m n.p.m.). Roztaczają się stąd rozległe widoki na całą okolicę.

Miejscowość zachowała układ urbanistyczny w stanie niezmiennym od XIV w., czyli od czasu otrzymania praw miejskich. Historia Lanckorony jest jednak dłuższa, sięga XII w., gdy sprowadzili się tu osadnicy niemieccy. Pozostała po nich nazwa (z niem. Landskron - koronna ziemia), od której pochodzi nazwisko słynnego w dziejach Polski rodu Lanckorońskich.

Nad miasteczkiem górują ruiny XIV-wiecznego zamku, wybudowanego w czasach Kazimierza Wielkiego. Mieściło się tu starostwo niegrodowe, a wśród starostów spotykało się nazwiska Wolskich, Zebrzydowskich, Czartoryskich i Wielopolskich. Rezydencja była świadkiem wielu dramatycznych wydarzeń.

W XVI w. zajął ją Albrecht Łaski, stronnik Habsburgów, więc król Stefan Batory musiał wysłać wojska, aby ją odzyskać. Tu planował swój rokosz przeciw Zygmuntowi III Wazie starosta Mikołaj Zebrzydowski. W czasie "potopu" budowlę zajęli Szwedzi, dokonując przy tym spustoszenia w regionie. Jak zeznawali lanckorońscy mieszcianie, najeźdźcy spalili 79 domów, 23 stodoły ze zbożem oraz jatki rzeźnicze, piekarskie i szewskie. W latach 1768-1772 warownie opanowali konfederaci barscy pod dowództwem Maurycego Beniowskiego i stąd robili wypadki przeciw wojskom rosyjskim. Po I zaborze zamek stracił na znaczeniu i zaczął popadać w ruinę. Dziś widoczne są jedynie fragmenty murów i fosy.

Centralną część dawnego miasteczka stanowi rynek, na którym były organizowane jarmarki (w okresie największej świetności nawet 15 w roku). Wokół rynku stoją drewniane XIX-wieczne domy z podcieniami, sporo ich zachowało się również przy pobliskich uliczkach. Dzięki pięknemu położeniu i zabytkowej zabudowie Lanckorona zyskała wielu miłośników wśród artystów. Mieszkał tu m.in. Marek Grechuta. Obecnie odbywają się liczne plenery malarskie, wystawy i różne imprezy, np. słynny już grudniowy jarmark Anioł w Miasteczku.

49°50'43"N 19°42'57"E | na mapie:C

Kalwaria Zebrzydowska Zespół klasztorny bernardynów

Manierystyczno-barokowy zespół klasztorny bernardynów ufundował w latach 1603-1609 Mikołaj Zebrzydowski. Najważniejszym obiektem kompleksu jest kościół Matki Boskiej Anielskiej, rozbudowany w 1702 r. przez Czartoryskich, z trzema kopułowymi kaplicami: MB Cudownej (z lat 1658-1667), św. Antoniego Padewskiego (z 1687 r.) i Niepokalanego Poczęcia NMP (z 1749 r.). Wewnątrz kościoła szczególnie warto zobaczyć polichromię wykonaną w XX w. przez Włodzimierza Tetmajera. Klasztor był wielokrotnie rozbudowywany, obecnie jest trzypiętrowy, z dwoma wirydarzami i pięcioma bastionami. Dziedziniec odpustowy z 1624 r., zwany Rajskim Placem, otoczony jest krużgankami, w narożach znajdują się kaplice św. Anny i MB Bolesnej.

49°51'37"N 19°40'20"E | na mapie:D

Kalwaria Zebrzydowska Nasza polska Jerozolima – Dróżki Kalwaryjskie i ich światowy ewenement

Golgota, po łacinie Calvaria, inaczej "czaszka"; utożsamiana jest ze skalnym klifem nad kamieniołomem w pobliżu Jerozolimy zwanym Wzgórzem Czaszki. Zwyczajowo dokonywano tam egzekucji przez powieszenie skazańców nieprzestrzegających obowiązującego prawa. Na wzniesieniu, wg przesłania religii katolickiej, ukrzyżowano Jezusa Chrystusa, który przed śmiercią przeszedł Drogę Męki Pańskiej, niosąc krzyż od pretorium Piłata do miejsca śmierci.

Określenie "kalwaria" przetrwało do tej pory i oznacza zespół kościołów, kaplic symbolizujących stacje Drogi Krzyżowej. Zwyczajowo zakładane na wzgórzach, symbolizowały jerozolimskie Wzgórze Czaszki. Odgrywały niepoślednią rolę dla pielgrzymujących w okresie utrudnionego dostępu do "świętego miasta"; dając takie same odpusty jak pielgrzymki do Ziemi Świętej.

Skąd się wzięła magia sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej? Dzięki żonie Mikołaja Zebrzydowskiego, Dorocie Herbutówniej z Felsztyna, która siedząc z mężem w komnacie jednej z baszt zamku lanckorońskiego i patrząc przez okienko na pobliską Górę Żarek, zauważyła trzy jaśniejące krzyże znikające w ostatnich promieniach zachodzącego słońca. Objawienie zrobiło wielkie wrażenie na obu małżonkach i Mikołaj Zebrzydowski, znany ze swojej katolickości, postanowił w miejscu ujżenia jasności, na przeciwległej zamkowi górze, wznieść świątynię. Wybudowana została w bardzo krótkim czasie jako skromny kościół z trzema czerwonymi krzyżami, dając początek sanktuarium.

Przełomowy moment nastąpił po powrocie z Ziemi Świętej zaufanego dworzanina Hieronima Strzały. Przywiózł on ze sobą gipsowe miniaturowe kaplic jerozolimskich będących wzorcem później budowanych na trasie pątniczej. Kolejnym zbiegiem okoliczności, mającym duży wpływ na kształt sanktuarium i jego podobieństwo do tras jerozolimskich, miało być przeczytanie przez Michała Zebrzydowskiego w latach 1604-1605 pracy holenderskiego pisarza katolickiego i duchownego Chrystiana Adrichomiusa "Theatrum Terrae Sanctae". Autor zawarł w niej dokładne opisy Jerozolimy ilustrowane mapami, miejscami Męki Pana Jezusa z dokładnie wymierzonymi odległościami pomiędzy poszczególnymi "stacjami"; i wiele szczegółów zachęcających do budowania kalwarii we wszelkich możliwych miejscach. Michał Zebrzydowski zapalił się do pomysłu, w wyobraźni widząc krajobraz polskiej Jerozolimy, w którym Góra Żarek miała stać się odpowiednikiem Golgoty, Góra Lanckorońska Góra Oliwną, a rzeka Skawinka polskim Cedronem.

Budując, kaplica po kaplicy, zaczęto tworzyć rodziną Ziemię Świętą w okolicach Lanckorony. Na przestrzeni ponad 400 lat zbudowano dwie zasadnicze trasy pątnicze, zwane Drózkami Kalwaryjskimi, skupiające około 40 kościołów i kaplic będących odzwierciedleniem zapisanych

w historii Kościoła wydarzeń. Leżą w pięknym krajobrazowo otoczeniu, pomiędzy Beskidem Makowskim i Pogórzem Wielickim, w kotlinie rzeki Skawinki. Jak zauważył Jan Paweł II: "…Kalwaria ma w sobie coś takiego, że człowieka wciąga. Co się do tego przyczynia? Może i to naturalne piękno krajobrazu, który się stąd rozciąga u progu polskich Beskidów…". Zarówno 28 stacji znajdujących się w 24 obiektach (kaplicach Dróżki Pana Jezusa), jak i Dróżki Matki Bożej (ujęte w trzech segmentach: Boleści, Zaśnięcia i Wniebowzięcia), składające się z 24 stacji umieszczonych w 11 kaplicach i 10 kaplicach wspólnych z drózkami Pana Jezusa, cieszą się wielką popularnością i są odwiedzane przez miliony pątników z kraju oraz zagranicy.

W 1999 r. w uznaniu historycznych, architektonicznych i krajobrazowych wartości sanktuarium (bazylika, klasztor) oraz dróżki w Kalwarii Zebrzydowskiej wpisane zostały na listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury jako jedyna kalwaria na świecie.

49°51'38"N 19°40'21"E | na mapie: E

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. K. Chojnacki, fot. tellmemore, fot. arch. UG Lanckorona, , Jurek K

Trasa dodana przez: joanna33

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
niedziela 25 sierpnia 2024 04:19:18